

היום נלמד בעזרת ה':

מגילה דף יח

"אחר ישובו בני ישראל" וכו': לאחר שישובו לבית המקדש אז "וביקשו את ה' אלוקיהם ואת דוד מלכם".

אימא קודם עבודה: ע"פ הפסוק שהבאנו קודם (= "וישא אהרן...") דווקא נראה שעל ברכת כהנים להיות לפני עבודה? תירוץ: בפסוק הנ"ל כתוב שלאחר שהוא בירך את העם הוא ירד "מעשות" החטאת ולא כתוב שהוא ירד "לעשות", דהיינו שהוא ירד לאחר שהוא כבר עשה את העבודה, ולכן ברכת כהנים היא לאחר עבודה. קושיא: א"כ שיאמרו ברכת כהנים מיד לאחר העבודה ולפני 'מודים'? תירוץ: כיון שנאמר "זובח תודה" הרי שיש לומר הודאה מיד לאחר העבודה.

קושיא: מה ראית לסמוך הודאה לעבודה בגלל הפסוק "זובח תודה", סמוך את ברכת כהנים מיד לאחר עבודה בגלל הפסוק "וישא אהרן" וכו'? תירוץ: עבודה והודאה הם דבר אחד, שאף הודאה היא עבודה של מקום.

מכאן ואילך אסור לספר בשבחו של הקב"ה: כלומר לאחר שאנשי כנסת הגדולה קבעו את סדר 'שמונה עשרה' אסור להוסיף על ברכות אלו בקביעות, שכיון שאין מי שיכול לספר את כל שבחו של הקב"ה לכן אין לספר אלא מה שקבעו חכמים.

סמא דכולא משתוקא: הסם המובחר מכל הסממנים היא השתיקה, שלא להרבות בדברים.

מילה בסלע וכו': אם תרצה לקנות דיבור בסלע (= סוג מטבע), עדיף שתקנה את השתיקה בשני סלעים.

למדנו במשנה לעיל - קראה תרגום לא יצא וכו':

לא מדובר שהמגילה כתובה בלשון הקודש והוא קרא אותה בארמית, שהרי באופן כזה זה נחשב שהוא קראה בעל פה, והקורא בעל פה לא יצא! אלא מדובר שהיא כתובה בארמית והוא קראה בארמית.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

למדנו במשנה לעיל - אבל קורין אותה ללועזות בלעז:

קושיא: איך יתכן שקוראים ללועזות בכל לשון, והרי המשנה אומרת ש'קראה בכל לשון לא יצא'. רב ושמואל מתרצים: 'לעז' הכוונה ליוונית, וכדעת רשב"ג (לעיל ח:) שספרים נכתבים בלשון הקודש או ביוונית. נמצא שאכן אם 'קראה בכל לשון' חוץ מלשון הקודש או יוונית לא יצא, אבל אם קראה 'בלעז' דהיינו יוונית יצא.

מיתיבי (= קושיא על רב ושמואל): אם קרא את המגילה בגיפטית (= בשפה מצרית) / עברית (= בשפה של בני עבר הנהר) / עילמית / מדית / יוונית, לא יצא!

תירוץ: משנתנו עוסקת כשקורא את המגילה ביוונית ליוונים בדומה לברייתא האומרת שהקורא בגיפטית לגיפטים וכו' יצא, אבל הברייתא למעלה עוסקת כשקרא ביוונית למי שאינו מבין יוונית.

קושיא: אם כך מדוע רב ושמואל מעמידים את המשנה שהוא קראה דווקא ביוונית, והרי אפשר לומר שהוא קראה בכל לעז, כלומר בגיפטית לגיפטים וכו'?

תירוץ: אכן כוונת המשנה ש'קוראים אותה ללועזות בלעז' היא שקוראים אותה בגיפטית לגיפטים וכו', ומה שהמשנה אמרה ש'קראה בכל לשון לא יצא' הכוונה שקראה בגיפטית למדיים וכדומה, שזוהי שפה שאינם מבינים. ודברי רב ושמואל הנ"ל לא נאמרו כתירוץ למשנתנו כפי שסברנו, אלא הם נאמרו בסתם - דהיינו שכולם יוצאים ידי חובת קריאת המגילה בלעז יווני כפי שכולם יוצאים בלשון הקודש, והם סוברים כרשב"ג לעיל שמותר לכתוב מגילה ביוונית.

למדנו במשנה לעיל - הלועז ששמע אשורית יצא:

קושיא: והרי הוא לא מבין? תירוץ: הוא כמו נשים ועמי הארץ שיוצאים ידי חובה אף שאינם מבינים לשון הקודש. רבינא מקשה על קושיית הגמרא - וכי אנו מבינים מה זה "הָאֲחֻשְׁתְּרִינִים בְּנֵי הַרְמְכִים" (= פסוק במגילת אסתר)? אלא בשמיעת המגילה אנו מקיימים מצוות קריאה ופרסום הנס, ואף הלועז שמע בלשון הקודש מקיים את המצווה הזו. (רש"י מבאר שאף מי שלא מבין את הנאמר הוא שואל את מי שכן מבין, והוא מספר לו איך היה הנס למרות שלא מבאר לו כל מילה ומילה).

למדנו במשנה לעיל - קראה סירוגין (= שקרא מעט והפסיק, ושוב קרא מעט וחזר והפסיק) יצא: הגמרא מספרת על כמה מילים שתלמידי רבי לא הבינו מה הם, עד שהם הבינו זאת מהשפחה של בית רבי.

פסקי פסקי: התלמידים נכנסו קבוצות קבוצות לבית רבי.

ההוא גברא דהוא קא מבדר וכו': אדם שהיה מפזר פרפחיני (= מין ירק שכך היה נקרא בזמנם).

דהוה מהפך במזייה: אדם שהיה מהפך ומחליק בשערו.

"הַשְּׁלֵף עַל יְהוָה יְהִי וְהַבָּרָה יְהוּא יְכַלְכְּלָה": רבנן לא הבינו מה זה "יהבך", עד שאמר רבה בר בר חנה שפעם אחת הלכתי בדרך יחד עם ערבי, והיה עלי משא, ואמר לי הערבי קח את 'יהבך' והשלך אותו על הגמל שלי, ומכך למדו שכוונת הפסוק 'השלך על ה' משאך'.

שקולי טאטייתא וכו': קחי מטאטא וטאטאי את הבית (= הכוונה למה שנקרא 'מטאטא' גם בימינו).

סירוסיין לא יצא: אם קראה למפרע (הקדים פסוק המאוחר לפסוק המוקדם) לא יצא.

רבי מונא אומר: לדעת רבי מונא גם בסירוגים אם שהה בהפסקה 'כדי לגמור את כולה' לא יצא. רב יוסף ביאר שהכוונה ששהה זמן המספיק לקרוא את כולה מהתחלה לסוף, (ולא לגמור מהיכן שהפסיק).

דשמואל דחייש ליחידאה: מצינו ששמואל חושש לדעת יחיד, ולכן יש לנקוט ששמואל הוא הסובר כרבי מונא - שהוא דעת יחיד. שמואל פסק כדעת יחיד בסוגיית יבום כדלהלן:

שומרת יבם: אדם שמת בלי בנים מצוה על אחיו ליבם את אשתו. מצב זה נקרא שהיא 'שומרת יבם'. במצב כזה יש 'זיקת נישואין' עם אישה זו, ולכן אסור ליבם לקדש את אחותה של האישה, מדין של איסור נישואין עם שתי אחיות. במקרה שיש שני אחים היכולים ליבם אותה - נחלקו הדעות האם נחשבת היבמה כזקוקה לכל אחד מהם, או שמכיון שאינה מיוחדת לאחד מהם גם אינה זקוקה לאף אחד מהם, כדלהלן.

ולכן אם קידש האח הקטן את אחותה של היבמה - לדעת רבנן יכול לכונסה בנישואין כי אין עליו זיקה, אבל לדעת רבי יהודה בן בתירה אומרים לו שימתין עד שאחיו הגדול שהמצוה מוטלת עליו - יחלוץ או ייבם אותה, ואז תרד הזיקה משאר האחים. (אף שכל האחים יכולים לייבם או לחלוץ, המצוה על הגדול).

כמתורגמן המתרגם: כלומר שקרא את החלק החסר בעל פה יצא. הגמרא מקשה מבריייתא מדבריה משמע שאין אפשרות לקרוא בעל פה?

נים ולא נים: ישן ולא ישן, ער ולא ער, כשקוראים לו הוא עונה, והוא לא יודע לומר דבר התלוי בסברא, ואם מזכירים לו דבר שהוא ידע כבר הוא נזכר.

אי דקא מסדר פסוקא פסוקא: כלומר קורא פסוק בעל פה וכותבו, וכך בכל המגילה – פשוט שלא יצא.

ואם מדובר שהוא קודם כותב את הפסוק ואחר כך קורא אותו מהכתב - גם כן לא יצא, מכיון שאמנם נחלקו התנאים האם צריך לקרוא את כולה או רק מ'איש יהודי' והלאה – אבל לכולי עלמא המגילה שקוראים ממנה צריכה להיות כתובה כולה?

דילמא דאתרמי ליה אתרמויי: אין להוכיח מכאן שאסור לכתוב מגילה שלא מתוך הכתב, כי יתכן שהמשנה נקטה דוגמא כזו בכדי להשמיע לנו שאם כיון ליבו יצא (אבל אם היתה נוקטת שכתבה בעל פה, בכל מקרה לא היה יכול לצאת ידי חובה).

התעיף אינך בו ואיננו: אם תעצום עינך ותסיח דעתך מדברי התורה הם יעלמו ממך ותשכח אותם, ואפילו שדברי תורה משתכחים בקלות – אצל רבי מאיר הם היו מיושרים שידע את כל התורה בעל פה.

הגמרא מקשה מדוע רב חננאל שגם כן כל התורה היתה מיושרת אצלו, ובכל אופן אמר לו רב חסדא שלא יכתוב בעל פה?